List 39. **NOVICE** Tečaj LVI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 30 septembra 1898.

Politiški oddelek.

Slovenci in vlada.

Pri nastopu vlade je ministerski predsednik grof Thun v poslanski zbornici slovesno obljubil, da bo ministerstvo pravično vsem narodom te države, da bo vsem jednako naklonjeno in da bo pospeševalo in podpiralo potrebe in interese vsacega teh narodov.

Tudi pri grofu Thunu se je izkazalo, da take slovesne obljube v istini nimajo realne vrednosti, da so to le besede, katere so izrečene za parado in pa ad captandam benevolentiam, na katerih izpolnitev pa nihče ne misli.

Odkar je Thunovo ministerstvo na krmilu, so se v slovenskih deželah zunaj Kranjske vse razmere in zlasti narodno-politične znatno na slabše obrnile, dasi sedi v ministerstvu tudi zaupnik desničarskih strank, po čeških oficijozih specijelno tudi za zastopnika slovenskih in hrvatskih poslancev proglašeni finančni minister nekdanji češki radikalec dr. Kajzl.

Resnici na ljubav se mora priznati, da na Kranjskem je vlada v obče postopala še zadosti korektno, a če so se izvršila nekatera dejanja, ki Slovencem morda niso po volji, je to krivda druzih faktorjev in različnih nam neprijaznih uplivov in ne toliko kriva osrednje vlade same. S tem pa nečemo reči, da so morda razmere na Kranjskem tako ugodne, da smo ž njimi popolnoma zadovoljni. Nikakor ne! Tudi razmere na Kranjskem so v raznih narodno-političnih ozirih še vedno jako klaverne, tudi v tej, skoro izključno slovenski kronovini, slovenski narod še vedno ni deležen pristoječih mu pravic in se še vedno ni povzpel do tiste veljave, katere mu gre, dasi se mora na drugi strani zopet priznati, da za časa vladanja grofa Thuna se ni zgodilo ničesar, kar bi se moglo smatrati kot dokaz nenaklonjenosti ali celo nasprotstva osrednje vlade napram kranjskim Slovencem.

Vse drugače je v obmejnih slovenskih deželah Razmere na Primorskem, na Štajerskem in na Koroškem so prav za časa grofa Thuna postale za Slovence in Hrvate dosti neugodnejše, kakor so bile poprej, postale so uprav neznosne. Kar je Thunovo ministerstvo v obmejnih slovenskih deželah ukrenilo, vse je ukrenilo v prid Nemcem in Italijanom, vse v namen, da oslabi itak slabo pozicijo Slovencev in Hrvatov. Imenovanje so v tem oziru najznačilnejša, ker se v njih najbolje zrcali tedenca osrednje uprave, a vsa imenovanja, kar jih je izvršilo Thunovo ministerstvo, so taka, da je poslanec dr. Ferjančič s popolno pravico vladi očital, da iz teh imenovanj izhaja tedenca, da želi vlada obmejne slovenske dežele očistiti slovenskih uradnikov in vse slovenstvo omejiti na deželo Kranjsko. A ne samo imenovanja tudi vso drugo vladno delovanja in nehanje je obudilo in potrdilo to, le preveč utemeljeno domnevanje in vsled tega je nastala po vseh slovenskih pokrajinah velika nevolja proti desnici in proti Thunovemu ministerstvu, katera je končno prouzročila, da se je sprožilo vprašanje, naj li slovenski poslanci še nadalje ostanejo v desnici in naj podpirajo njim tako neprijazno vlado, ali naj se ločijo od Čehov in Poljakov, ki samo zase skrbe in prestopijo v opozicijo.

Ta stvar je bila ves teden predmet obširnim razpravam slovenskih časnikov. Na te razprave, na argumente, kateri so se navedli pro in contra se ne bomo ozirali, ker že niso več aktuvelne. Slovenski poslanci so namreč več po večdnevnih posvetovanj in pogajanjih mej seboj z vlado in z desnico sklenili, da ostanejo v desnici.

Odobravamo ta sklep prav od srca, ker se nam zdi, da je v sedanjih razmerah najprimernejši in podpirali bomo slovenske poslance kakor do sedaj, tako tudi v prihodnje, kolikor nam bo možno.

Pri tej priliki se nam zdi potrebno nekaj povdariti.

Klavernih naših razmer sta krivi vlada in pa desnica. Vlada se zanima samo za Čehe in Poljake, te obsipa z vsakovrstnimi koncesijami, dočim za nas ničesar ne stori. Prav vsled tega je velicega pomena, da

poslanci svojim nalogam posvečujejo največjo pozornost in da v očigled nenaklonjenosti vladnih in drugih krogov svoje naloge s podvojeno vestnostjo izvršujejo

Med prve naloge vsacega poslanca spada pač ta, da se zanima za vsako stvar njegovega okraja, da pouči o dotični stvari navadno slabo poučenega in na poročila in informacije spodnjih instanc zanaščega se ministra oziroma referenta ter ga pridobi za to, da reši dotično stvar v našem smislu. Te naloge slovenski poslanci niso vselej z jednako odločnostjo izvrševali, znan nam je na primer slučaj, da je dobil neki slovenski poslanec važno vlogo s prošnjo, naj jo izroči ministerstvu in naj gospodom pri vladi razloži, kar je bilo v dotični prošnji pisano mej vrstami. Dasi je šlo za jako važno stvar in bi bil osebina intervencija gotovo kaj pomagala, je poslanec rečeno vlogo s pošto poslal na Dunaj in poslednica tega je bila, da vloga ni imela nič uspeha.

Tako se je postopalo tudi pri druzih prilikah. Res je sicer, da so slovenski poslanci čestokrat tudi osebno intervenirali v ministerstvih in kako stvar priporočali, ali v obče se še to ni doseglo, da bi se bil klub o vsaki stvari poprej domenil, n. pr. o imenovanjih, in potem kot klub v imenu vseh slovenskih poslancev interveniral pri vladi, ampak slej kakor prej je imel navadno vsak poslanec pri kakem razpisu svojega posebnega kandidata in je delal zanj ter podiral, kar je bil morda pred njim sezidal drug poslanec.

Tacih rečij in sicer jako zanimivih bi mogli nekatere povedati. Naj zadošča to namigavanje, katero smo si dovolili samo zategatelj, da bode umevno, zakaj po naših mislih niso slabih razmer v obmejnih slovenskih pokrajinah krivi jedino in izključno le vladni krogi, ampak deloma čeprav le v znatno manjši meri tudi slovenska državnozborska delegacija.

Politični pregled.

Državni zbor. — V ponedeljek dne 26. t. m. se je sešel državni zbor. Prvo sejo poslanske zbornice je otvoril arhimandrit Zurkan, kateri je takoj odredil volitev predsedništva. Predsednikom je bil izvoljen dr. Fuchs, prvim podpredsednikom dr. Ferjančič, drugim podpredsednikom Lupul. Fuchs je imel lep spominski goror na cesarico, na kar se je sklenilo, naj predsedništvo sporoči cesarju izraz sožalja poslanske zbornice.

Položaj v parlamentu. Vprašanje vseh vprašanj je: ali bodo nemške stranke tudi v novem zasedanju tirale obstrukcije, ali jo bodo vsaj pri razpravi o nagodbenih predlogah opustili. Nemci niso jedini. Vlada bi rada imela, da opuste obstrukcijo in da omogočijo votiranje nagodbenega provizorija. Vzlic temu, da je večina nemških strank za to, naj se opusti obstrukcija se to najbrž ne zgodi, ker so proti temu nemški nacijonalci. V tem slučaju bi zasedanje seveda jako malo časa trajalo.

Trgovinski minister dr. Bärnreither. Stališče tega zaupnika nemškoliberalnih veleposestnikov v ministerstvu je jako omajano. Njegova lastna glasila naznanjajo, da hoče Bärnreither odstopiti, ako bi bila vlada primorana. uveljaviti nagodbo izvenparlamentarnim potom. Zajedno z Bärnreitherjem hoče baje odstopiti tudi železniški minister Wittek.

Goriški dež. zbor. — Samo tri seje je imel goriški deželni zbor. Prvih dveh so se udeležili tudi slovenski poslanci, tretje pa ne in je bila sklepčna samo vsled tega, ker se je je udeležil ekselenca knezonadškot goriški. V prvi seji je imel dež glavar grof Franc Coronini spominski govor na umrlo cesarico. Govoril je italijanski in le nekaj slovenskih besed vpletel v svoj govor. V drugi seji je bila sprejeta udanostna izjava cesarju povodom njegove vladarske petdesetletnice. Mej slovenskimi in laškimi poslanci je prišlo pred sejo do navskrižja radi adrese. Skoro bi se bilo zgodilo, da bi bil samo glavar imel govor na cesarja, adresa pa bi se bila sploh opustila, a v zadnjem trenotku se je vender dosegel kompromis. V tretji seji je bil sprejet zakon o oprostitvi osebne dohodarine od deželnih naklad in so bili voljeni zastopniki dežele v raznih davčnih komisijah Lahi so v tej seji interpelirali vlado radi abstinence slovenskih poslancev, radi sekvestracije jednega dela dohodkov mesta Gorice za vzdržavanje mestne slov. šole in radi izgredov proti Italijanom na Goriškem.

Slovenci in vlada. — Vodstvo kranjske katoliško narodne stranke je v sporazumu s katoliško-narodnimi poslanci izreklo, da sedanji položaj nujno zahteva, naj slovenska delegacija izstopi iz vladne večine in si pridobi s tem faktično svobodo, naj bo na vse strani neodvisna in naj svoje delovanje ureja strogo po svojih načelih, naj v vprašanjih narodne ravnopravnosti postopa vzajemno z drugimi slovanskimi strankami in naj glasuje proti nagodbenim predlogom Stranka je ta svoj sklep motivirala s tem, da je bil k posvetovanjem z ministerskim predsednikom povabljen namesto načelnika Slov. kršč. narodne stranke Povšeta dr. Ferjančič, da desnica slovensko delegacijo prezira in da zahtevajo ljudske koristi odklonitev nagodbe. Večina slovanske kršč. narodne zveze se ni postavila na to stališče, za katero so se izrekli tudi tržaški Slovenci, temveč se je začela pogajati z vlado in z desnico glede pogojev pod katerimi bi mogla vztrajati na strani vlade. Razmere so take, da bi cela zveza na noben način ne bila šla iz desnice, pač je bilo pa mogoče, da se zveza razcepi, kar bi bilo zelo obžalovati.

Mirovna pogajanja mej Špansko in Združenimi državami — se začno prihodnji teden. Tekla bodo počasi, zlasti ker bo težko doseči porazumljenja radi Filipin, vsled česar se splošno sodi, da bodo morale posredovati druge države.

Francija. — Nesrečna Dreyfussova afera vznemirja Francijo čedalje bolj in bržčas se zgode še velike reči, predno jej bo konec Nekaj gnilega je gotovo v tej stvari, to svedoči sklep ministerstva, da je začeti revizijo Dreyfussove pravde. Ta sklep je bil storjen po dolgih in hudih borbah in neposredno pod utisom samomora falsifikatorja Henryja in izpovedij zloglasnega Esterhazyja, kateri je razkril, da je tudi bordereau ki je bil glavni dokaz proti Dreyfussu — podvržen ter da se nekidrugi pismeni dokaz niti ne nanaša na Dreyfussa. Generalnemu štabu — pri katerem mora vladeti velika korupcija — naklonjeni elementi so poskušali z največjimi grožnjami preprečiti revizijo, toda ni se jim posrečilo. Revizija se bo vršila in pojasni to žalostno zadevo.

Hrvatska. — Madžaronstvo izumlja vedno novih sredstev, da prisili Hrvate, učiti se madjarskega jezika. Hrvatje imajo sicer svojo univerzo, nimajo pa medicinske fakultete. Sedaj je ogerska vlada porazumno o hrvatskim banom izdala naredbo, po kateri prenehajo s 1. januvarijem 1899 zadobljene pravice zdravniške prakse na Ogerskem in Hrvatskem, za vse one, ki bodo od tega časa naprej promovirani za doktorje zdravilstva na avstrijskih vseučiliščih. Hrvatski medicinci so vsled tega prisiljeni, obiskovati madjarska vseučilišča, za kar treba znati madjarski, sicer ne morejo študirati.

Kreta. — Rusija, Angleška, Francija in Italija so se končno. neposredno vsled zadnje muhamedanske revolte v Kandiji, odločile na energične korake za rešitev kretskega vprašanja. Turška vlada je doslej to rešitev zavlačevala z vsakovrstnimi sredstvi. Sedaj pa so se vso imenovane velesile zjedinile na pozitiven predlog, s katerim stopijo pred turškega sultana. Zajedno s tem predlogom za rešitev kretskega vprašanja pošljejo te velesile sultanu tudi ultimatum. Ako bi se sultan ne udal ali če bi zopet poskušal zavlačevati vso stvar po starodavni turški navadi, potem pošljejo imenovane velesile svoja brodovja pred Carigrad in bodo sultana z orožjem prisilile, da se ukloni njih zahtevi.

Na zgornjem Nilu — Na troške Egipta in s pomočjo egiptske vojske so Angleži zopet zasedli Sudan in razgnali zadnje Mahdijevce. Sudan je zopet del Egipta toda kaže se, da velike žrtve ne bodo nič pomagale, da se je bitka pri Omdurmanu zaman bila. Francozi so namreč z druge strani zasedli Fošado, a s tem je Sudan izgubil za Egipt in specijelno za Angleže vso vrednost. Radi Fošade je nastal mej Francijo in mej Angleško oster konflikt.

Obrtnija.

Trgovska in obrtnijska zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

Ker se danes ni namerjavalo pletenje dalje razširiti, kakor na obe tvarini „slamo“ in „ličje“, se sme torej s tem pouk kot končan smatrati, če se ne bode izvzela že omenjena občina Dolsko zaradi zaostalega 14 dnevnege učnega tečaja.

Učitelj pletenja slame je sestavil zbirko vzorcev onih pletilnih vrst, ki so se v letošnjem in lanskem letu od obiskovalk izgotovile, le s tem razločkom, da se je letos zaradi večje razvidnosti rabilo več barv, le pri pouku se je zaradi jednostavnosti rabila enobarvna roba.

Ko bode zbirka gotova, je bode učitelj v pregled poslal in jo, če se ne bode drugače ukrenilo, izročil tvrdki „P. Ladstätter & sinovi c. kr. dvorni založniki“ na Dunaju, da se bode morda v jubilejski razstavi razstavila.

Pri pripravljanju pletilne slame oziroma v slamoreji se doslej pri prebivalstvu ni mogla vzbuditi ona vnema, kakor v pletenji in kakor bi bila i za popolni razvoj te industrije i za osvoboditev od inozemstva neobhodno potrebna. Sicer se je lansko leto v tem oziru z jako dobrim uspehom v Kamniškem okraju poskušalo. Dobljena množina pletilne slame je bila pa v razmerji z dejansko potrebščino veliko premajhna. Kakor pa zdaj vse kaže, se bode zlasti vsled zadnjega premovanja dne 15. junija 1898 v Domžalah tudi v slamoreji vse na boljše obrnilo, da se bode lahko s popolnim zaupanjem za bodočnost pričakoval vspešen razvoj te industrije.

2. O premovanji: Vsled dopisa c. kr. deželne vlade z dne 16. maja 1898, št. 7092, s katerim se je trgovski in obrtniški zbornici naznanilo, da je visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo z ukazom z dne 6. maja 1898, št. 9569 kot državno podporo za premije poljedelcem, ki potrebujejo dobro pletilno slamo, dovolilo znesek 290 gld., se je zbornični tajnik, potem ko je tudi kranjski deželni odbor dovolil ednak znesek, domenil z gospodom c. kr. okrajnim glavarjem Gotfrid Friedrich-om v Kamniku iz z zvedenci razsojevalci tovarnarjema za slamnike Krizat Ladstätter-jem in Andrej Maček-om v Domžalah ter pletilnim učiteljem Matija Oberwalder-jem, da naj se premovanje vrši 15. junija 1898 ob $^1/_2$11 dopoludne v občinski pisarni v Domžalah.

Zvedenci razsojevalci Ladstätter, Maček in Oberwalder so jeli pletilno slamo že ob osmih zjutraj presojati, kar je trpelo do opoludne. Mej tem časom in sicer ob $^1/_2$11 uri se je konstitovala komisija in je na predlog porečevalca izvolila predsednikom gosp. c. kr. okrajnega glavarja Kamniškega. Komisija se je zjedinila v tem, da se pri razdelitvi premij ni ozirati samo na kakovost, temveč tudi na množino pletilne slame. Po približnem izračunanji je 60 premovancev skupaj okrog 2200 kilogramov dobre pletilne slame pripravilo.

Premovanci so iz občin Ihan, Dol, (Videm), Domžale (Št. Pavel), Loka pri Mengšu, Suhadole, Nasoviče, Vodice, Radomlje, Rafolče, Šmarca, Mengiš, Tunjice, Blagovica, Krtina, Moravče in Spodnje Koseze kamniškega političnega okraja, iz Podgorice ljubljanskega političnega okraja in iz Cerkelj kranjskega političnega okraja.

Pred razdelitvijo premij je predsednik komisije s primernimi in stvarnimi besedami nagovoril one, za katere so bile premije namenjene. Premije so znašale 4, 5, 6, 12, 18, 20, 24 in 30 kron in je dobilo vseh 60 premovancev 730 kron ali 365 gld. av. v. Premovanci so se zahvalili za dobljene premije in so obljubili, da se bodo za naprej še bolj potrudili, da bodo pripravili več dobre pletilne slame.

Ker je dobil poročevalec pri c. kr. deželni vladi 200 gld. državne podpore in pri deželnem odboru 200 gld. deželne podpore, torej skupaj 400 gld. je ostalo 35 gld. neporabljenih. Od tega zneska odpade 17 gld. 50 kr. na državno in ednak znesek na deželno podporo. Ta prihranek naj bi se porabil kot prispevek za premovanje pletilne slame v decembru 1898 ali januvariju 1899, ker je po dosedanjih poizvedbah število onih oseb, ki se pečajo s pridelovanjem pletilne slame, mnogo večje, kot leta 1897 in je torej pričakovati, da ne bo veliko več dobre slame pridelalo. — Poročilo se je vzelo z dovoljstvom na znanje.

Kako pespešujejo posojilnice moralo in nemoralo?

Ko se je v nekem kraji posojilnica snovala, izrazil se je odličen slovenski domoljub, da bode posojinica

nova prilika, da se bodo ljudje še bolj zadolžili, kakor so že zadolženi. Snovatelji so mu na to odgovorili, da se bode prošnjikom samo v potrebi in sili posejevalo in da se bode pazilo, kako se bode posojeni denar porabil ter sploh na m ralo in naravnost gledalo. Na to je opomnil drug domoljub, da dobri nauki pri ljudeh tega okraja toliko zaležejo, kakor bi „raco z vodo polil.“ To ste torej mnenji, kakor bi posojilnice v moralnem obziru ničesar storiti ne mogle ali kakor bi celo o materijalnem obziru ljudstvo v pogubo bile. Z ozirom na take izjave je vredno, da preiskujemo, ali morejo posojilnice v moralnem obziru kaj koristiti ali pa nasprotno kaj škodovati.

Z moralnega stališča se dajo sicer vsi denarni zavodi opravičiti, ker so vsi osnovani na podlagi zakonov, in zakoni ščitijo kolikor toliko moralo. Vendar se v bankah ne more to v veliki meri trditi. Več velja to o hranilnicah, ker one spodbujajo ljudstvo k varičnosti. Kedar pa dolžniki na posodo jemlejo pri hranilnicah, takrat ne pride v poštev nijeden moraličen moment, ker hranilnice ne posojejo osebam, ampak dajo denar le na hipoteke, zemljišča, poslopja in dr. nepremakljivosti.

Posojilnicam je pa v prvi vrsti namen, da goje osebni kredit. Osobito velja to o Roiffeisenovih posojilicah, zlasti onih, katere delujejo v malih krajih in za mali obseg. To lehko veliko v moralnem obziru koristijo. To je tudi njih dolžnost, kajti večkrat imajo to izrečno v svojih pravilih, v katerih stoji recimo določilo, da morajo dobro gospodarstvo pospeševati, k varičnosti spodbujati, ljudstvo v nravnem obziru izboljševati. Radi tega so skoro vse posojilnice zavezane, da nemoralnih ljudi v zadrugo ne sprejemljejo ali da jih izključijo, kedar so bile obveščene o njih nemoralnosti, n. pr. kedar je bil kdo radi hudodelstva tako obsojen, da je zgubil občinsko volilno pravico.

Posojilnice pospešujejo lahko nravnost posebno takrat, kadar posojajo. Pri prošnjah izprašujejo, za koliko časa prošnjik posojila potrebuje, kje in kako bode dobil novce, da bode zopet vrnil.

V navzočnosti ali še boljše v nevnazočnosti prošnjika se izprašujejo poroki ne samo o materijelni, ampak tudi o moralni vrednosti prošnjikovi. Kedar se posojilo stranki izroči, veli se njej in porokom, naj ona dobro gospodari, slednji pa naj bodo nekakoršni varuhi stranki, kateri so bili porok.

Na take in enake načine pospešujejo posojilnice moralo. To delo ima včasih kaj uspeha, seveda včasih to pač res več ne zaleže, kakor če se „raca z vodo polije.“

Nasprotno pa posojilnice tudi lahko v moralnem obziru škodujejo, in sicer na sledeče:

1) ako prelahkomišljeno posojujejo,

2) ako se za redno vračanje recimo v malih, poluletnih obrokih ne brigajo,

3) ako niti ne gledajo, da bi ljudje obresti redno plačevali,

4) ako posojujejo odborniki v prvi vrsti le svojim sorodnikom, prijateljem, ali ako si sami izposodijo, kar je največkrat celo zoper pravila,

5) ako izkoriščajo posojilnice v politične svrhe ali

6) ako — kar je grozno zapisati — izneverijo oni ali njih uradniki, večje ali manjše svote.

Kmetijstvo.

Nekaj o govejih pasmah.

(Konec.)

Belanska pasma je doma na Koroškem. Ona izhaja iz Doline na Zgornjem Koroškem, skozi katero teče reka Belana, po kateri se imenuje Belanska Dolina in belansko govedo. Po Koroškem je razširjena ta živina tudi po drugih dolinah, posebno v Dravski, Zilski in Jezerski Dolini.

Ta pasma je jako podobna pincgavski živini, tako po svoji rjavorudeči barvi z belimi progami, kakor tudi po drugih lastnostih. Prav za prav sta obe le jedna pasma, in sicer s tem razločkom, da se pincgavska izreja na Solnograškem, belanska pa na Koroškem. Razločujeta se le toliko, kolikor se različne razmere podnebja, zraka i. t. d.

Znamenja, po katerih se razloča ta pasma od pincgavske, so sledeča: 1. Barva je bolj rudečkasta, 2. živina bolj tankih kostij, 3. smrček je mesnate barve, 4. parklji so črni, na njih so pa tudi belkaste podolgaste proge, 5. rogovi so rumeni kakor osek ter imajo črne konce.

Krave so izvrstne mlekarice. Ako se dobro krmijo in vskrbujejo, dajejo na leto poprečno po 2300 litrov mleka. Krave tehtajo od 300 do 400 kilogramov. Teleta od 33 do 34 kilogramov. Tudi po Kranjskem in po Štajerskem je mnogo te živine.

Holandska pasma, ki je doma v Holandiji in ki jako slovi, je že precej razširjena tudi po vseh slovenskih deželah.

Holandske krave so najboljše mlekarice. Lepa in velika krava te pasme da na leto poprečno 3000 litrov mleka. Mleko ni posebno mastno, ampak vodeno; v njem se nahaja 11 do 13 odstotkov smetane. Krave so navadno 600 kilogramov težke. Teleta jako hitro rastejo. Holandska živina se da hitro izpitati. Za vprego pa ni posebno dobra.

Opomnili smo poprej, da so krave holandske pasme najboljše mlekarice, samo mleko ima manj masti v sebi, zaradi tega smejo se priporočati le blizo mest, ki presno mleko lahko po dobri ceni prodado. Masla in sira dobi se od tega mleka veliko manj, nego iz mleka druzih pasem.

Furlandski rod. Ta živina se nahaja po vsi Furlaniji, kakor tudi v nekaterih kraških občinah, na primer

v Doberdobu, Jamlji, Devinu, Sestijani in Madjevači. Gospodarji teh občin gonijo namreč svoje krave k furlandskim bikom in iz tega križanja nastane živina, katera je nekoliko večja od navadne kraške in dobra za vprego ter ima razun tega jako trde parklje. Furlanska živina čistega plemena pa ni za Kras, ker ima premehke parklje.

Furlanska živina spada med velike romanske rodove. Navadno je $1^1/_2$ metra visoka, nahaja se pa tudi mnogo živine, katera je še do 10 *cm* višja.

To pleme ima primerno dolg život, precej visoke noge in dosledno precej izdatno hojo. Kožo ima debelo, prsa široka, kosti močne, hrbet raven. Glava je v primeri života majhna in bolj fina, rogovi so dolgi in lahno zakrivljeni, oči ima jako bistre.

Dlako ima belkasto sivo ali pa rumenkasto; na trebuhu in med nogam nekoliko svitlejo. Posebno rumenkasta živina ima po stegnih in na straneh za spoznanje temneje lise. Te lise so jako karakteristične, ker se pri drugih, furlanski živini podobnih rodovih nahajajo.

Ta živina je izvrstna za vprego, se da dobro pitati ter daje ukusno meso. Krave so pa prav slabe mlekarice.

Furlanski voli se lahko primerjajo z voli muricodolske pasme. To se prav lahko opazuje na primer v Trstu, kjer ne primankuje najlepših volov za vprego. Zdi se nam pa, kolikor smo opazovali, da so furlanski voli, akoravno tako močni in veliki kakor muricodolski in drugi štajerski, nekoliko počasneji in ne tako žlvi, kakor oni.

Istrski rod. V Poreškem in posebno v Bujskem okraju v Istri dobi se lepa živina. Ta živina je sive ali sivorujavkaste barve, širokih prs, nizkih a zelo močnih nog. Glavo ima dolgo, rogovi so dolgi in naravnost navzgor zakrivljeni. Ta živina je romanskega rodu.

Zdaj, ko smo popisali vsa plemena, katera morejo zanimati slovenskega kmetovalca, naj dodamo še nekaj besed o izreji govedi. Vsak živinorejec naj si zapomni naslednja navodila:

1. Ne spuščaj živine prezgodaj po plemenu. Krava je za pleme, ko je stara poldrugo leto. Isto tako sme se spuščati bik šele s poldrugim letom, za pleme pa dozori popolnoma šele z drugim letom.

2. Krave, od katerih imaš pričakovati telička, krmi dobro. Dobro seno, laneno preše, zdrobljeno žitno zrnje, otrobi i. t. d. jim posebno dobro ugajajo:

3. Telička ne odvzemi prvega mleka ter ga pusti 6 do 8 tednov sesati. V prvih šestih tednih zredi se tele od 10 klg. povžitega mleka za jeden kilogram.

4. Tele naj se odstavi polagoma. Namesto svežega mleka naj se mu da posneto, kislo ali pinjeno mleko ali pa tudi sirotka. Zraven tega daj mu pa tudi malo namočenih otrobi, kuhane ovsene moke ali kuhnega lanenega semena. Namesto jednega litra svežega mleka daj teletu jeden liter posnetega mleka in 60 gramov lanenega semena ali ovsene moke. Zraven tega pusti tele, da vsak dan enkrat sesa.

5. Ko je tele dva meseca staro, polaga se mu dobro in fino seno, potem naj se s kravo vred na pašo pušča.

6. Z mlado živino ravnaj lepo, ne pretepaj je nikdar, tudi s starejo živino moraš tako ravnati.

7. Mlada živina potrebuje gorek hlev, ki mora imeti 15 do 17% *C.* toplote. Če so hlevi premrzli, dobijo teleta drisko.

8. Govedo, naj si bo mlado ali staro, oskrbuj pridno, dobra voda, snaga, sveži zrak, to vse je živini tako potrebno, kakor dobra krma.

9. Najboljša piča govedi je dobra paša. Če pa krmiš živino v hlevu, pokladaj jej zdravo, starosti in teži živine primerno klajo. Koliko imaš pokladati živini klaje, ne da se lahko določiti, to je določiti vedno z ozirom na dotično žival.

Poučni in zabavni del.

Povesti

pokojnega Ivana Petroviča Belkina.

(Ruski spisal Puškin, poslovenil Z.)

II. Metež.

Konj po cesti peketà,
Sneg globoh naléta . . .
Le v daljavi cerkvica
Vidi se z zameta.

Naglo voz drči čez plan,
Dalje čez ravnine:
A nad vozom črni vran
Spušča se z višine.
V dalje pak se zvon glasi
Konja nestrpljiva
Prisluškújeta, ježi
Straha se jim griva . . .

(Žukovskij.)

Koncem leta 1811, v dobi nam dobro znani, živel je na svojem posestvu Nenaradovu dobri Gavrila Gavrilovič R . . . Slovel je v okolici zaradi svoje gostoljubnosti in dobrohotnosti, sosedi so prihajali vedno k njemu nekateri jest, pit in igrat z njegovo ženo, Praskovjo Petrovno, nekateri pa zato, da bi videli njegovo hčerko, Marijo Gavrilovno, devico lepega stasa in bledega lica, ki je imela kakih sedemnajst let. Smatrala se je za bogato nevesto, in mnogo jih je snubilo njo za sebe ali za sinove.

Marija bila je izobražena v francoskih romanih in kakor se je sodilo, bila je zaljubljena. Oseba, katera si je izbrala, je bil reven armenski zastavonosec, ki je bil na odpustu v svoji vasi. Samo ob sebi se razume, da se je raztogotil mladi človek, ker to roditelji njegove ljube zapazivši njuno vzajemno naklonjenost, zažugali hčeri celo nanj misliti, njega pa slabše sprejemali kakor odstavljenega prisednika.

Naša zaljubljenca sta si dopisovala in se videla vsak dan na samem v smerekovem gozdu ali pa pri stari kapelici. Tam sta prisegala drug drugemu večno ljubezen tožila čez osodo in zidala svitle gradove v oblake.. Dopisovaje si in se razgovarjaje na ta način, prišla sta (kar je popolnoma naravno) do sledečega prepričanja če ne moreva drug brez drugega živeti, in trdovratni roditelji najini sreči nasprotujejo, bodeli nama mogoče brez nje živeti? Razume se, da je prišla ta srečne misel najprvo v glavo mladega človeka in da je močno dopadla romantičnemu izobraževanji Marije Gavrilovne.

Nastopila je zima in preprečila shode, toda dopisovanje se je pričelo tem živeje. Vladimir Nikolajevič jo je prosil v vsakem pismu, naj se mu uda, naj se poroči ž njim na skrivnem, naj se skriva nekaj časa, potem se pa napoti k roditeljem, kateri bodo končno ganjeni po junaškem postopanji in nesreči ljubljencev in bodo gotovo rekli: „Otroka! pridita v naše naročje ! . .

Marija Gavrilovna je dolgo mislila, kaj storiti; mnogo načrtov, kako pobegniti, je zavrgla. Naposled pa je sklenila. Na določenem dnevu bi ne smela večerjati, temveč se odpraviti v svojo sobo, kakor bi jo bolela glava. Njena deklica se je ž njo dogovorila, obe bi morali iti na vrt skozi zadnje vratce, za vrtom bi našli pripravljene sani, sedli na nje ter se odpeljali kakih pet vrst od Nenaradova v selo Žandrino, naravnost v cerkev, kjer bi ju že moral Vladimir pričakovati.

Zvečer pred določenem dnevom ni Marija Gavrilovna celo noč nič spala; spravljala se je spat, uvezavala perilo in obleko, napisala dolgo pismo milosrčni gospej, njeni prijateljici, drugo svojim roditeljem. Poslavljala se je od njih z najganljivejšimi besedami, opravičevala svoj prestopek z nepremagljivo silo strasti in končala s tem da bode najsrečnejša minuta njenega življenja napočila takrat, ko se bo smela vreči k nogam najdražjih ji starišev. Zapečatila je oboje pisem s pečatom, v katerem je bilo rezanih dvoje ljubečih se src s priličnim napisom, vrgla se na postelj, ko se je že danilo, in zadremala, pa tudi sedaj so jo zbujale strašne sanjarije. Zdaj se jej je dozdevalo, da jo je ravno takrat, ko je hotela sesti na sani, da bi se odpeljala k poroki, ustavil oče, vlekel jo z neverjetno hitrostjo po snegu in jo vrgel v temno jako globoko podzemlje . . . . in ona je strmoglavila, da jej je srce kar okamenovala, zdaj je videla Vladimirja, ležečega na travi, bledega, — krvavega. Umirajoč jo je prosil s presunljivim glasom, naj pospeši njuno poroko · · · ·. Enake strašne, neumne sanje so se ponavljale jedna za drugo. Naposled je vstala nenavadno bleda, in glava jo je hudo bolela. Oče in mati sta jo zagledala nemirno, njuna nežna skrb in neprestana vprašanja: „Kaj ti je, Maša? ali nisi zdrava?“ trgala so jej srce. Trudila se je jih umiriti, delala se veselo, a ni mogla.

Nastopil je večer. Misel, da je gotovo zadnji dan mej svojo rodbino, tesnila je njeno srce. Bila je navzlic temu vesela, tajno se je posljavljala od vseh oseb, od vseh rečij, ki so bile okoli nje. Podali so se večerjat, srce jej je silno bilo.

Tresočim glasom je naznanila, da se jej ne ljubi večerjati, in začela se je poslavljati od očeta in matere. Ona sta jo poljubila in po navadi blagoslovila; ona vendar ni zaplakala. Prišedši v svojo sobo, vrgla se je v naslonjač in solze so se ji ulile po licu. Njena deklica jo je nagovarjala, naj se pomiri in osrči. — Vse je bilo gotovo. Čez pol ure je morala Maša za zmiraj ostaviti svoj rodni dom, svojo sobo, tiho deviško življenje . . . .

Zunaj bil je metež, veter je bril, oknice so se tresle in stokale; vse se ji je dozdevalo grozno, osodno znamenje. Kmalo je v hiši vse utihnilo in zaspalo. Maša se je zavila v šal, oblekla toplo vrhnjo suknjo in vzela v roke culico. Dospeli sta se silo do konca vrta. Na cesti so ju čakale sani. Konja sta prezebajoča nemirno stala, kočijaž Vladimirjev je hodil pred ojesom sem pa tje ter se možko držal. Pomagal je gospodični in njeni deklici sesti na sani in naložiti culice in pušico, prijel za vajeti, in konja sta zdirjala. — Prepustivši gospodični skrbi, osodi in izkušenemu kočijažu Terešku, obrnimo se k mlademu našemu ljubimcu.

Vladimir se je vozil celi dan okoli. Zjutraj je bil pri žadrinjskem svečniku; komaj se je ž njim dogovoril odpeljal se je potem iskat svatov mej sosednimi posestniki. Prvi, pri krmur se je oglasil, Dravin, štirideset-letni kornet v odpusto, mu je obljubil z veseljem. „To je čudna dogodba“, trdil je spomnivši se prejšnega časa in huzarskih vragolij. Pregovoril je Vladimirja, da je ostal opoldne pri njem, in ga prepričal, da za druga dva svata ne bo treba skrbeti. — Precej po obedu prišla sta zemljemerec Šmit, z dolgimi brkami in ostrogami, in sin kapitana-izpravnika, mladenič šestnajstih let, ki je nedavno vstopil v ulane. Ona nista samo z veseljem sprejela Vladimirjevega predloga, ampak prisegla sta tudi, da sta pripravljena žrtovati vse, tudi življenje. Vladimir ju je objel neizmerno vesel in se odpeljal domov pripravljat se.

Že se je stemnilo. On odpravi svojega zanesljivega Tereško v Nenaradovo se svojo trojko in s podrobnim obširnim ukazom, za sebe pa je dal pripraviti majhne sani z jednem konjem ter se odpravil sam brez kočijaža v Žadrino, kamor bi morala priti čez jedno uro on in Marija Gavrilovna. Cesta mu je bila znana, in pot je bila samo dvanajst minut dolga.

Pa komaj se je odpeljal Vladimir za vasjo na polje kar se vzdigne veter, in pričela se je taka burja, da ni ničesar videl. V jedni minuti je zamelo cesto, okolica je zginila v temnorujavkasti megli, skozi katero so letele bele snežene mačice, nebo se je spojilo se zemljo. Vladimirja je zaneslo na polje in zaman je hotel priti z nova na cesto, konj je taval sem ter tja in zdaj zavozil v kup snega, zdaj se zvalil v jamo, sani so se zmiraj prekucovale. Vladimir se je samo trudil, da bi ne zgrešil prave smeri. Pa zdelo se mu je, da je že preteklo visoko pol ure, a on še ni prišel do žadrinskega gozda. Preteklo je

še deset minut — gozda še vedno ni bilo videti. Vladimir se je vozil po polji, ki je bilo presekano z globokimi rupami. Metež ni prenehal, nebo se ni ž jasnilo. Konj je postajal, in ž njega je tekel pot curkoma, neglede na to, da je bil do trebuha v snegu.

Naposled jo sprevidel, da ne vozi na pravo stran. Vladimir se ustavi začne misliti, se spominjati, preudarjati in se prepriča, da bi bil moral kreniti na desno. Popelje se na desno. Konj je komaj stopal. Več ko jedno uro bil je že na cesti. Žadrino je moralo biti blizu. Toda on se pelje, pelje, a polja ni bilo ne konca ne kraja. Povsod rupe in propadi, sani so se vedno prekucovale, in vedno jih je moral vzdigovati. Čas je tekel. Vladimir se je začel silno vznemirjati.

Konečno je stalo na strani nekaj črnega. Vladimir se obrne tja. Približujoč se spozna gozd. Hvala Bogu, si misli, sedaj je blizu. Pelje se okoli gozda, nadejajoč se, da pride takoj na znano cesto ali okoli gozda. Žadrino je bilo takoj za njim. Kmalu najde cesto ter se pelje pod temnim drovjem. ki je po zimi golo. Veter tukaj ni mogel bučati, cesta je bila gladka, konj se ojunači, in Vladimir se pomiri. Toda vozi se in vozi, a Žadrino ni bilo videti, gozda ni bilo konca. Žalosten uvidel je Vladimir, da je zavozil v neznan gozd. Obupnost se ga polasti. Udari po konji, revno živinče je dirjalo, a kmalo je začelo postajati in čez $^1/_4$ure je šlo počasi, ne zmeneč se za vse preganjanje nesrečnega Vladimirja.

Polagoma se je rdečilo drevje, in Vladimir je prišel iz gozda. Žadrina ni bilo videti. Moralo je biti okoli polnoči. Solze se mu ulijejo po licu, pelje se kar na srečo naprej. Nevihta utihne, temni oblaki se razgube, pred njim je ležala ravnina, pokrita z belo, volnato odejo. Noč je bila dovolj jasna. Ne daleč zagleda vasico, ki je obsegala četiri ali pet poslopij. Vladimir se pelje k njej. Pri prvi hišici skoči raz sani, stopi pod okno in začne trkati. Čez nekaj časa se odpre leseno okno in skozi njo pomoji starček svojo sivo brado: „Kaj bi rad?“

„Je li daleč v Žadrino?“ — „Žadrino če je daleč?“

„Da, da! je li daleč?“ — „Ni daleč: bo kakih deset vrst.“

Pri tej besedi se prime Vladimir in obstane nepremakljiv, kakor človek ki je obsojen na smrt.

„Od kod si pa?“ vpraša ga starček. Vladimir ni mogel odgovoriti: „Mi li moreš, starček“, reče on, „posoditi konja do Žadrina?“ — „Kakšnega konja hočeš od revežev?“ začudi se kmet. — „Ali ne morem dobiti vsaj kakega spremljevalca? Plačam mu. kolikor bo zahteval.“

„Počakaj!“ reče starec in zapusti okno, „pošljem ti sina, on te bo spremil.“ Vladimir ga pričakuje. Ni pretekla minuta, že začne zopet trkati. Okno se odpre, brada se zopet pokaže. „Kaj bi rad?“ — „Kaj je s tvojim sinom?“ — „Takoj pride, obuva se. Ali te zebe? Pojdi se gret!“ — „Zahvalim! Pošli kmalu sina!“

Vrata zaškripljejo; deček stopi ven sè svetilnico, in gre spredaj, zdaj zapovedujoč, zdaj iskajoč cesto, ki je bila zametena z visokimi kupi snega. „Obkorej je?“ vpraša ga Vladimir. — „Kmalo se bo danilo“, odgovori mladi kmetič. Vladimir ni rekel besede več.

Peli so petelini in bilo je že svetlo, ko sta dospela v Žadrino. Cerkev je bila zaprta. Vladimir plača spremljevalcu in se pelje na dvor k svečniku. Ne dvoru ni bilo njegove trojke! Kaka novica ga je čakala? —

Pa vrnimo se k nenaradovskim posestnikom in poglejme, kaj se pri njih godi.

Bilo ni nič posebnega.

Stara sta se zbudila in šla v jedilnico, Gavrila Gavrilovič s ponočno čepico na glavi in v pomorskem jopiču, Praskovja patrona v vatirani ponočni suknji. Prinesejo samovar, in Gavrila Gavrilovič pošlje strežnico prašat Marije Gavrilovne, kako je njeno zdravje in kako je počivala. Strežnica se vrne. naznanjajoč, da je gospodična počivala slabo, da jej je sedaj boljše in da pride takoj v jedilnico.

Precej se odpro vrata in Marija Gavrilovna vstopi pozdravljajoč očka in mamko.

„Kaj je s tvojo glavo, Maša?“ vpraša Gavrila Gavrilovič.

Boljše je, očka“, odgovori Maša. —

„Ti si najbrž od ogljenega sopara zbolela, Maša“, reče Praskovja Petrona.

„Mogoče, mamka“, odgovori Maša.

Dan je minul srečno, toda proti večeru je zbolela Maša.

Poslali so v mesto po zdravnika. On se pripelje zvečer in najde bolnico fantazujočo. Vnela se je huda mrzlica in revna bolnica bila je dva tedna na kraju groba. Nikdo v hiši ni vedel o nameravanem begu. Pisma prejšnji dan napisana je sežgala; njena postrežnica ni nikomur o tem zinila, boječ so gospodove jeze. Svečenik kornet v odpustu, bradati zemljemerec in mladi ulan so molčali, in to ne zastonj. Kočijaž Tereška ni nikdar niti najmanjše besedice črhnil, tudi v pijanosti ne. Tako je ostala stvar tajna.

Pa Marija Gavrilovna je sama povedala svojo tajnost, ker je neprestano bleda. Vendar njene besede niso bile v nikaki zvezi, tako da je mogla mati, ki se ni ganila od njene postelje, le to zvedeti, da je bila hči grozno zaljubljena v Vladimirja Nikolajeviča in da je bila ljubezen gotovo vzrok njene bolezni. Posvetovala se je s svojim možem, z nekaterimi sosedi, nazadnje so vsi jednoglasno izrekli, da je Marija Gavrilovna nedvomno tako mislila, da revščina ni pregreha, da se ne živi srečno z bogastvom, ampak z ljubljenem človekom i. t. d.

Novice.

— **Osebne vesti.** Avskultant dr. Karol Snider je imenovan sodnim pristavom v Tolminu — Sodni kancelist v Sežani, Andrej Jamšek, je premeščen v Ajdovščino. — Sodni pisar Fran Čargo je imenovan sodnim kancelistom v

Kanalu. — Notarski kandidat v Kostanjevici Pavel Hudovernik je imenovan avskultantom.

— **Deželni odbor Kranjski** bo oddajal meseca oktobra bike-plemenjake belansko-pincgavske pasme pod običajnimi pogoji. Prošnje je vložiti do 6. oktobra. Vsaki prošnji je priložiti 10 gld. kateri znesek se pa dotičnemu vrne, če se mu bik ne podeli.

— **Zahvala državnih uradnikov.** Povodom sankcijoniranja zakona o uravnavi uradniških plač so se načelniki vseh ljubljanskih uradov pod vodstvom dvornega svetnika Schemerla v imenu vseh uradnikov poklonili deželnemu predsedniku in ga naprosili, naj naznani na Najvišje mesto najpresrčnejšo zahvalo in neomahljivo udanost vseh kranjskih uradnikov.

— **Ljubljanska efektna loterija.** Javno žrebanje srečk loterije, katero je Njegovo Veličanstvo presvitli cesar deželnemu stolnemu mestu Ljubljani Najmilostneje dovoliti blagovolil, vršilo se bode nepreklicno dne 4. oktobra letos ob šestih zvečer ob intervenciji občinskega sveta v mestni dvorani. Ker se bode to žrebanje že v nekolikih dneh vrsilo, utegne nakupovanje srečk sedaj tem živahneje postati, ker je ta loterija, ki ima 2700 glavnih in pristranskih dobitkov v vrednosti 100.000 kron, nenavadno bogato opravljena in se glavni dobitek na željo onega, ki ga bode zadel, tudi v gotovini izplača. Srečke po kroni dobiti je v vseh ces. kr. tobačnih trafikah, loterijskih kolekturah in menjalniceh.

— **Volilni shod** je bil dne 18. t. m. v Št. Juriju nad Kumom. Poročal je poslanec dr. Žitnik. Volilci so soglasno izrekli za vseučilišče in za nadsodišče v Ljubljani ter izrazili globoko sožalje na nesrečni smrti presvetle cesarice.

— **Volilo.** Nedavno tega v Kranju umrla gospa Schiffrer je volila ondotni mestni cerkvi 2000 gld., bolniškemu zakladu 500 gld. in dijaški kuhinji tudi 500 gld.

— **Važna imenovanja.** Svetniški tajnik pri deželnem sodišču ljubljanskem dr. Janko Babnik je poklican na službovanje v pravosodno ministerstvo. Zgodilo se je to zgolj in jedino z ozirom na izredne sposobnosti, katere je pokazal imenovanec o priliki uvedenja novih civilnopravdnih zakonov. Za to mesto se je silno poganjal sedanji nadzornik Ekl, kateremu je šla na roko vsa nemškutarija, kar pa vendar ni pomagalo. — V Pravosodnem ministerstvu se ustanovi mesto personalnega referenta za slovenske dežele. Čujemo, da je vlada to mesto ponudila deželnosodnemu svetniku in podpreedsedniku poslanske zbornice dr. Ferjančiču.

— **Odlikovanje.** Orožniškemu poveljniku v Ljubljani, podpolkovniku A. Smoletu je cesar podelil vitežki križec Franc-Jožefovega reda.

— **Potrjen zakon.** Cesar je potrdil načrt zakona, ki ga je sklenil deželni zbor kranjski glede preložitve okrajne ceste od Št. Petra v Trnovo in sicer med Knežakom in Globovnikom.

— **Cesarjev oklic** povodom smrti cesarice Elizabete so v Kočevju nabili samo v slovenskem jeziku.

— **Knezoškof dr. Jeglič** je bil te dni v Novem Mestu in je obiskal ondotno jetnišnico ter v njej zaprtego jetnika Režika, kateri je bil pred kratkim zaradi roparskega umora na Gorjancih obsojen na smrt.

— **Il Pensiero Slavo**, v Trstu izhajajoči tednik, ki zagovarja slovenske in hrvatske koristi, izhajal bode od 1. oktobra v francoskem jeziku.

— **Žumberak.** Ogersko-hrvatska drž. komisija, obstoječa iz dvornih svetnikov Badovivca in Tarayja ter dež. arhivarja dr. Bojničiča je pred kratkim v žumberškem okraju preiskovala, kje je nekdaj stal kranjski grad Žumberak. Od določitve tega mesta je po izreku komisije odvisna rešitev tega vprašanja. Komisija je našla temeljni zid grada Žumberk, ki popolno soglaša z načrtom, kakor ga je izdelal l. 1639 cesarski inžener Pieroni in s tem je rešeno to preporno vprašanje na korist Hrvatske.

— **Bogata jablan.** V Dobravi pri Kropi so obrali srednje veliko jablan, ki je donesla polnih 16 mernikov lepih jabolk.

— **Laška nesramnost.** V Gorici je nekdo v dneh žalovanja za cesarico razobesil italijanske barve, a jih hitro skril, ko so se ljudje začeli zbirati. Na Placuti so fakini pod črno zastavo peli Miserere, da se norčujejo iz obče žalosti. Kaj vse se more zgoditi v avstrijski Gorici!

— **Elizabetin red.** V spomin na pokojno cesarico je cesar ustanovil nov red za ženstvo. Novi red se imenuje Elizabetin red.

— **Ljubljanski uršulinski samostan** je izvolil za svojo prednico č. g. M. Agnezo Gula.

— **Slepar.** Meseca junija je po Bohinju bivši Riklijev tajnik na Bledu, Karol Zwayer ponujal razna kmetijska orodja, češ, da je agent neke tovarne. Tako je od strank izvabil 53 gl Slepar, kateri je bil svoj čas obtožen, da je umoril in oropal ljubljanskega agenta Stedryja, a oproščen, je zginil.

— **Talijo za rešitev življenja** v znesku 26·25 gld. je kranjska deželna vlada priznala Ivanu Kržišniku iz Kostanjevice, kateri se je z nevarnostjo za lastno življenje rešil 3. julija Jos. Božiča iz vode.

— **Poročil** se je odvetniški koncipijent v Celju dr. Vladimir Ravnihar z gospč Antonijo Sterle iz Zagorja.

— **Slovesna otvoritev cistercijanskega samostana v Zatičini** bo dne 4. oktobra. Cerkveni govor bo imel ljubljanski knezoškof dr. Jeglič, pontifikalno mašo pa bo opravil cistercijanski opat iz Mehrerava pater Stöckli.

— **Gospodinjska šola c. kr. kmetijske družbe kranjske**, katera je nastanjena v jako primernem poslopju ljubljanskega Marijanišča, so otvori sredi meseca oktobra.

— **42855 telegramov v jedni noči.** Dunajski osrednji brzojavni urad je v noči od sobote, ko je bila cesarica umorjena, do nedelje zjutraj odpravil zgoraj imenovano kolosalno število brzojavov.

— **Prostovoljno gasilno društvo** snujejo v Rovtah nad Logatcem. Pravila so se že predložila dež. vladi v odobrenje.

— **Slovenska mestna šola v Gorici.** Ker se mestna občina goriška ni hotela udati dobljenim ukazom glede slovenske mestne šole je vlada storila sama, kar je bilo treba, je šolo otvorila in v pokritje stroškov sekvestirala jeden del mestnih dohodkov. V šolo se je vpisalo nad 500 otrok.

— **Strah pred številko 13.** V Oseku na Hrvaškem je imel neki fijakar št 13, a prosil je, naj mu dajo drugo, češ, da se nihče neče voziti z njegovim vozom, ker se vsak ustraši te številke. Ker je svoje trditve s pričami dokazal, so mu ustregli

— **V pomoč tržaškim žrtvam.** Pod tem naslovom je „Sl. N.“ nasvetoval, naj bi slovenski poslanci storili primerne korake, da bi cesar se poslužil pristoječe mu predpravice in ukazal ustaviti sodno preganjanje tistih, kateri so bili povodom zadnjih izgredov proti Lahom na Primorskem aretovani.

— **V Žireh** je imel dež. poslanec Božič dne 18. septembra volilni shod, na katerem je poročal o delovanju dež. zbora kranjskega. Volilci so mu izrekli zaupanja in sicer so za zaupnico glasovali pristaši obeh narodnih strank.

— **Poskušen samomor.** Te dni je v Ljubljani neki bivši trgovec R. skočil v Ljubljanico z namenom, da se usmrti. Neki prostovoljec in neki delavec sta ga rešila.

— **Nagla sodba in obsedno stanje v Galiciji.** Dne 21. septembra je bila odpravljena v galiških okrajih Lumanova in Novi Szącz razglašena nagla sodba, v veljavi pa so ostale v raznih okrajih — po številu v 33 — razglašeno izjemno stanje. Nagla sodba se dejansko ni porabljala, kako pa sicer postopajo politična in policijska oblastva, to je naravnost brez primere. O tem se bo v drž. zboru izvedelo epe reči.

— **Toča** je na Dolenjskem in v Istri naredila zadnje dni silno škodo.

— **Otrok požigalec.** V Zgornji Paki pri Črnomlju je dne 9. t. m. štirileten deček, ki se je igral z žveplenkami zanesil ogenj, kateri je v kratkem vpepelil štiri hiše in k njim pripadajoča gospodarska poslopja. Črnomeljski gasilci so ogenj lokalizovali. Škoda znaša 7000 gld.

— **Otrok — požigalec** V Studencu pri Mokronogu je štiriletni sin posestnice Jerman, igraje se z žveplenkami, užgal domači skedenj, kateri je pogorel.

— **Požar.** V Kostanjevici je dne 22. septembra uničil požar dvanajst poslopij. Ljudje so bili vsi na polju, zato jim je zgorelo tudi mnogo pridelkov.

— **Požar.** V Mirni Peči je dne 19. t. m. gorelo pri posestniku Jakobu Parklju. Ogenj je uničil hišo in vse gospodarsko poslopje. Rešiti ni bilo mogoče drugega, kakor živino.

— **Mrtvega** so našli 19 t m. na cesti v Sori posestnika Antona Plešca. Mož je preveč ljubil žganje.

— **Umrli.** V ljubljanskem uršulinskem samostanu je dne 21 t. m. umrla č. g. M. Leopoldina Macher v starosti 84 let. V samostanu je bila od l 1830 — V Idriji je umrl nagle smrti blagajnik pri rudniškem uradu Romuald Illes. — V Idriji je umrl ondotni rudsrski zdravnik dr. Karol Rauch. — V Kranju je umrl dobro znani gostilničar „pri ribi“ Nande Kumer. V ljubljanski hiralnici je umrla Terezija Hamperl, v visoki starosti 97 let. N. v m. p.!

— **Hise od papirja.** V Sarinovski v Podoliji na Ruskem so te dni postavili hišo, narejeno od papirja. Hiša, katera ima 16 sob in potrebne postranske prostore, je bila izdelana v Novem Yorku ter velja 80 000 rubljev. Tudi pohistvo je vse od papirja. Inžener, kateri je hišo postavil, je izjavil da je hiša od stisnjenega papirja trpežnejša kakor železna hiša ter veliko cenejša, kakor vsaka druga.

— **Pametni Amerikanci.** V nekaterih severoameriških državah se je začelo veliko gibanje na to, da bi se prepovedalo ljudem, ki imajo kake napake, stopiti v zakon. Parlamentu države Pensilvanija je bil predložen načrt zakona, po katerem smejo stopiti v zakon samo taki pari, ki dokažejo, da niso bolni na sifilitičnih boleznih, za epilepiso, jetiko itd. Država Texas je že sklenila tak zakon, po katerem je tudi pijancem in pijankam prepovedan zakonski stan, a slediti mu hoče več druzih držav.

— **Židovsko premoženje.** „Žid Jona Königswarter“ je prišel na Dunaj l. 1852 z 42.000 gld,; njegov sin baron Königswarter pa ima že nad sto milijonov premoženja. Poljski žid „Reitzes“ je prišel okoli l. 1860 iz Galicije na Dunaj. Danes lma nad 200 milijonov. Žid David „Guttman“ je nekdaj krošnjaril in prodajal žveplenke, danes ima tudi on svojih 100 milijonov! Tu sem, na svoje patrone se eno malo ozrite, sodrugi, ne pa na male „kapitaliste“ in „farje“!

— **Delavsko statitični urad.** V nedeljo se je vršila pod predsedstvom trgovinskega ministra osnovalna seja svetovalstva, pridodeljenega delavsko statistiškemu uradu. V seji so bili navzočni zastopniki ministerstev za notranje stvari, poljedelstvo, finance, železnico in trgovino. Minister je povdarjal, da je v tem svetu redoma združil nasprotstva, ker le tako, ako se razgovore mej sabo odkrito, lojalno, stvarno in resno, morajo se polagoma zgubiti nezaupnost in stranski nazori. Na to so se zahvaliti ministru za ustanovitev tega sveta: v imenu industrijalcev član dunajske trgovinske zbornice Adler, v imenu delavcev Huber in v imenu znanstva profesor Philippovich.

— **Medved v letovišču.** Navadno hoče se gospoda, ki hodi po zimi na lov na medvede, po leti zabavati v tihi gorski prirodi, toda, kakor javljajo iz letovišča Viragvölgy, odločili so se sedaj tudi medvedje, da se malo pozabavajo v letovišču. Pred nekaj dnevi je namreč dobila tamošnja gospoda povsem novega gosta. Od nekod se je priklatil medved, ki je prouzročil veliko strahu gostom in vsej okolici. Iz necega hleva je ukradel dve najlepši kravi, kateri je raztrgal tekom svojega bivanja v letovišču ter se ž njima pogostil.

— **Razstava južnoštajerskih sadjarjev v Celji.** Razstava sadja, katero je priredila „Kmetijska zadruga“ v v Žalcu dne 18., 19 in 20 septembra t. l. v Celji se je nepričakovano dobro obnesla. To je nam tembolj povdarjati, ker je bil čas za prireditev razstave jako kratek, tako kratek namreč, da se niti ni povsod prav vedelo, se-li razstava priredi aii ne. Tudi agitacije za razstavo skoraj ni bilo nobene. Da se je pa vkljub temu to podjetje tako posrečilo, to nam je pa gotovo vesel dokaz, da so se naši sadjari dovolj prebudili in da so se začeli za umno sadjarstvo prav močno zanimati. Oglasilo se je okoli 120 razstavljavcev iz vseh spodnještajerskih okrajev, kateri so v petih velikih sobah „Nar. doma“ svoje sadne pridelke na ogled izpostavili. Ti pridelki so pa bili res tako lepi in krasni, da so obiskovalce razstave kar očarali in marsikateri je dejal, da bi ne bil nikdar mislil, da zori pri nas tako žlahtno in izborno lepo sadje.

Obiskovalcev pa je bilo zlasti prvi dan toliko, da so bili vsi prostori prenapoljeni. Pa tudi drugi in tretji dan je bila udeležba nepričakovano velika. Vsak pa se je kar zavzel ko je zagledal prekrasno sadje, katero se je tukaj izpostavilo. Pri toj razstavi se je pa tudi vsak lahko prepričal, kako ugodna je naša zemlja in naše obnebje umnemu sadjarstvu in kako neizmerni so zakladi, ki so v tej stroki kmetijstva založeni. Zato pa tudi prav goreče in odkritosrčno želimo, da bi naše ljudstvo po tej tako lepi in krasni razstavi za umno sadjarstvo še bolj vzpodbudilo in ogrelo. in da bi zanaprej še s tem večjo vstrajnostjo in gorečnostjo vzdigovalo predragocene zaklade, katere je stvarnik v našo zemljo založil.

— **Anarhističen atentat** V Bruselju se je te dni neki anarhist vtihotapil v hišo večkratnega milijonarja Benjamina Crombez-a in nanj ustrelil iz revolverja. Na srečo ga ni zadel Stari mož se je tako prestrašil napada, da je napadalec utegnil zbežati.

— **Anarhist Lucheni.** V Genevi se hitro nadaljuje preiskava proti Luchenilju. Mnenje, da je bil atentat na cesarico delo mednarodnega anarhizma, se ni potrdilo. Lucheni je pripadal — to potrjuje on sam — malemu arnarhistčnemu klubu, kateri je zapisal na svojo zastavo propagando čina. Pogosto so imeli svoje seje. Tudi Lucheni je pri teh sejah često poprijel za besedo in ko se je nekoč sprl s svojimi tovariši, je dejal, da izvede junaško delo in umori katerosibodi visoko stoječo osebo. Princ Henrik d' Orléaus se je s svojim odhodom iz Geneve umaknil morilnemu orožju Luchenijevemu in vsled tega je princu namenjena strašna usoda zadela cesarico Elizabeto. Lucheni taji, da ima sokrivcev in jemlje vso krivdo naso. Tako pripoveduje tudi, da je on sam napravil leseni ročaj na pilo, s katero je cesarico zabodel, dasi je dokazano, da ga je napravil eden njegovih tovarišev, ki je že

zaprt v duzani. Sedaj nadzorujejo mnogo bolj strogo tuje delavce v Švici, kakor so jih nadzorovali poprej. V Genevi dela na raznih stavbah do 15000 Italijanov. Zaprli so več oseb, ki so na sumu, da so sokrivci Luchenijevi, toda doslej brezuspešno. V stanovanju, kjer je stanoval Lucheni, je bila hišna preiskava, kjer pa se razen necih anarhističnih spisov ni našlo ničesar posebnega. Lucheni je plačeval za stanovanje in za hrano po $1^1/_2$ frankov na dan. Z Luchenijem je bilo na hrani še 7 italijanskih delavcev, katere so zaprli, da se izkaže, ni li kateri izmed njih Luchenijev sokrivec.

— **Maščevanje prevaranega dekleta.** Fran Molnar, orožnik na Ogerskem, imel je več let ljubavno zvezo z lepim dekletom iz dobre hiše, Elo Arkosi. Njemu na ljubo je zapustilo dekle svoje stariše, ki so se upirali njeni zvezi z Molnarjem, ter odšlo v Hidalmas, kjer je služboval Molnar. Tam je stopila v službo kot natakarica v neki gostilni. Toda gostilničar ji je v kratkem odpovedal službo, a ker orožnik ni mogel dekleta vzdrževati, jo je pregovoril, da je šla v Kološvar, a on jej je obljubil, da hoče med tem časom poskrbeti, da dobi kako boljšo službo, v kateri mu bo možno, vzeti jo za ženo. Dekle ga je poslušalo. Iz Kološara je Ela Arkos pisala orožniku mnogo pisem, na katera pa ni dobila odgovora. Na to je šla v Hidalmas, toda Molnar ni hotel ničesar več slišati o njej. Necega večera ga je prevarano dekle počakalo pred hišo in ga vstrelila, potem pa vrgla revolvar v stran in zaklicala: Ljudje, pridite, ustrelila sem psa. Molnar je mrtev, dekle so zaprli.

Loterijske srečke

V Pragi dne 27. septembra t. l.: 39, 69, 79, 9, 30.
V Lincu dne 24. septembra t. l.: 59, 23, 14, 12, 88.
V Trstu dne 24. septembra t. l.: 71, 1, 6, 20, 11.

Vizitnice

priporča

J. Blaznik-ova tiskarna v Ljubljani.

Phoenix pomada za lase

je bila na razstavi za zdravstvo in postrežbo bolnikov v Stutgartu 1890 l. odlikovana z darilom in je po izrazu zdravnikov in tisučih zahvalnih pisem edino reelno in neškodljivo sredstvo za gospode in dame, da si ohranijo bujno rast las, in katera zapreči izpadanje las in odstrani tekoj vse lišaje.

Za uspeh in neškodljivost se jamči!

Cena lončka **80 kr.** po poštnem povzetju.

K. Hoppe,

26—7 Dunaj, I. Wipplingerstrasse 14.

Tržne cene.

V **Ljubljani** dne 14. septembra 1898. Pšenica gl. 9 70 kr. rž gl. 7.60 kr., ječmen gl. 6.75 kr., oves gl. 6.75 kr. ajda gld. 10.25 kr., proso gld. 7.75 kr., turšica gld. 6.45 kr. leča gld. 11.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 9 — kr Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Slavno od višjega stavbnega zdravnika in fizika dr. G. Schmida

Olje za sluh

odstranja hitro in temeljito nastalo gluhobo, sok iz ušes, šumenje po všesih in nagluh, tudi ako je že zastarano.

Dobiva se samo v lekarni (1)

C. Zanetti-ja v Trstu,

Via nouva 27.

Steklenica z navodilom 3 Marke 50 vin.

Važno za kmetijstvo!

Redilna in hranilna štupa za

prašiče.

Varstvena znamka.

Najboljše redilno in dijetetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi v tvorbo mesa in tolšče. — 1 zamotek 25 kr., 5 zamotkov **samo** 1 gld. (67—2)

Redilna štupa za

živino

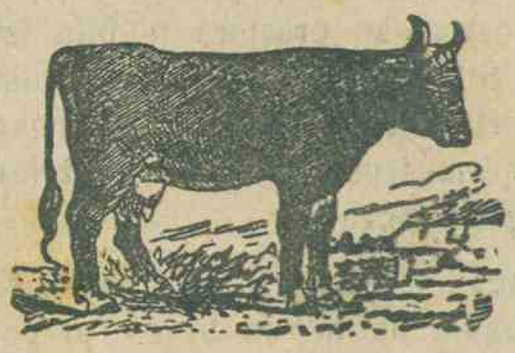

Varstvena znamka.

za notranjo rabo pri **kravah** in **konjih.** Rabi se skoraj **50 let** z najboljšim uspehom, če živina neče žreti in da se zboljša mleko. — 1 zamotek z navodom o uporabi 50 kr., 5 zamotkov samo 2 gld.

Redilna in hranilna štupa za

kuretnino.

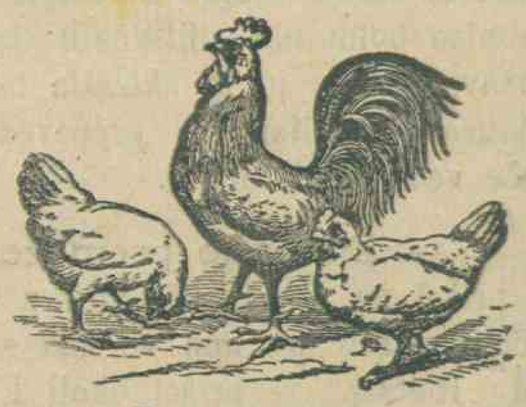

Varstvena znamka.

Najboljše zavarovano, redilno in dijetetično sredstvo za notranjo rabo, pospešuje tvorbo jajc. Za **kure, purane, gosi, race** itd. — 1 zamotek 25 kr., 5 zamotkov **samo** 1 gld.

Dobiva se

v lekarni Trnkóczy v Ljubljani,

Kranjsko.

Pismena ali pa z dopisnico za 2 kr. pod gorenjim naslovom vposlana naročila se najlože in najceneje izvršujejo po pošti. V tem slučaji se prosi natančnega naslova sprejemalčevega (ime, kraj, hišna številka, zadnja pošta in dežela).

Odgovorni urednik: Avgust Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.